

Ecologische beoordeling van de werkzaamheden ten behoeve van de aansluiting A32/Oranje Nassaulaan

Opdrachtgever	Gemeente Heerenveen
Referentie	Schut, E. 2018. Ecologische beoordeling van de werkzaamheden ten behoeve van de aansluiting A32/Oranje Nassaulaan. A&W-notitie 3140. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
Projectcode	3140onl
Status	Definitief
Datum	3 december 2018
Projectleider	E. Schut
Autorisatie	R. Strijkstra

Inhoud

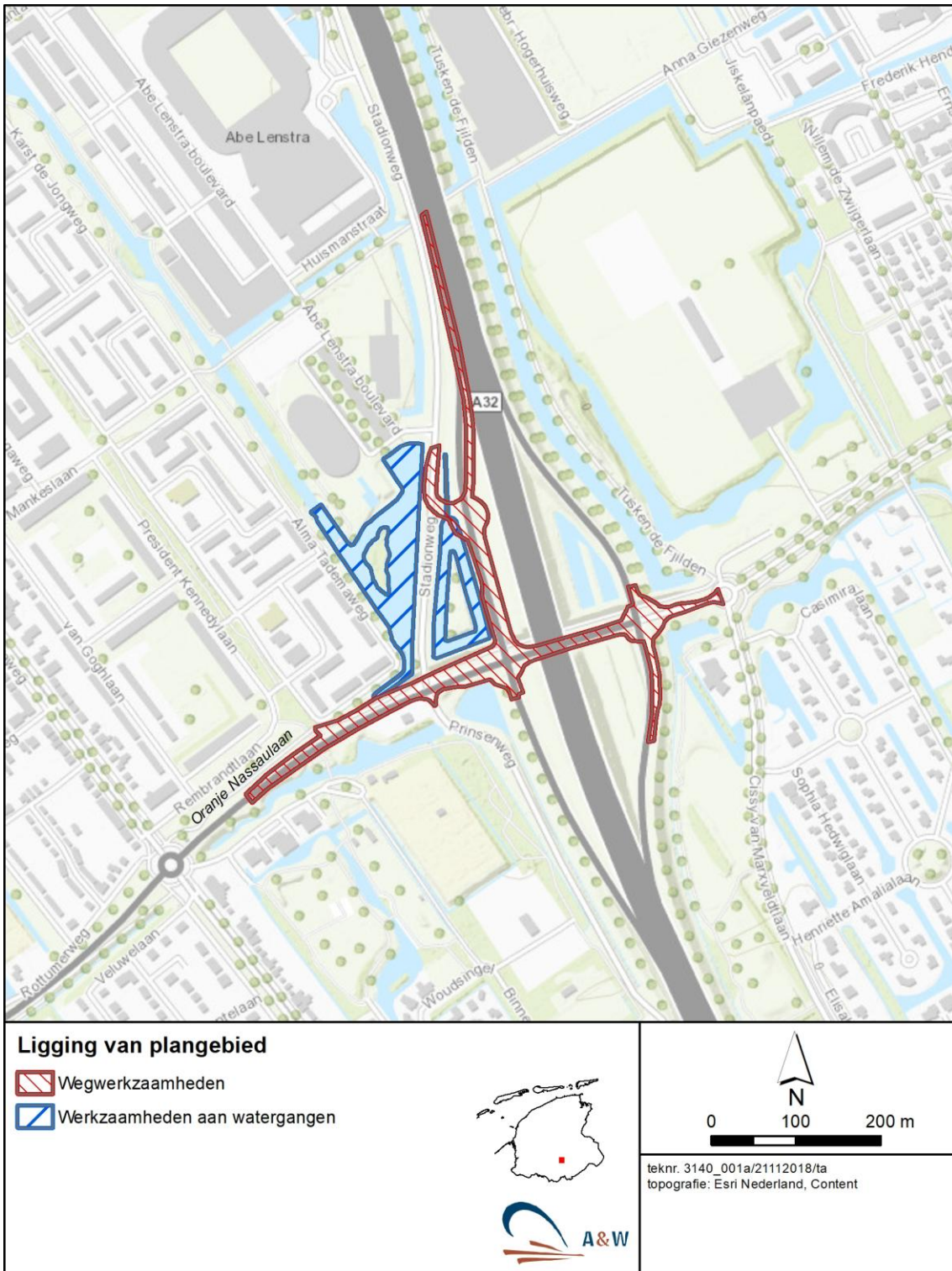
1. Inleiding
2. Situatieschets en plannen
3. Gebiedsbescherming en beoordeling
4. Soortbescherming en beoordeling
5. Conclusies
Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

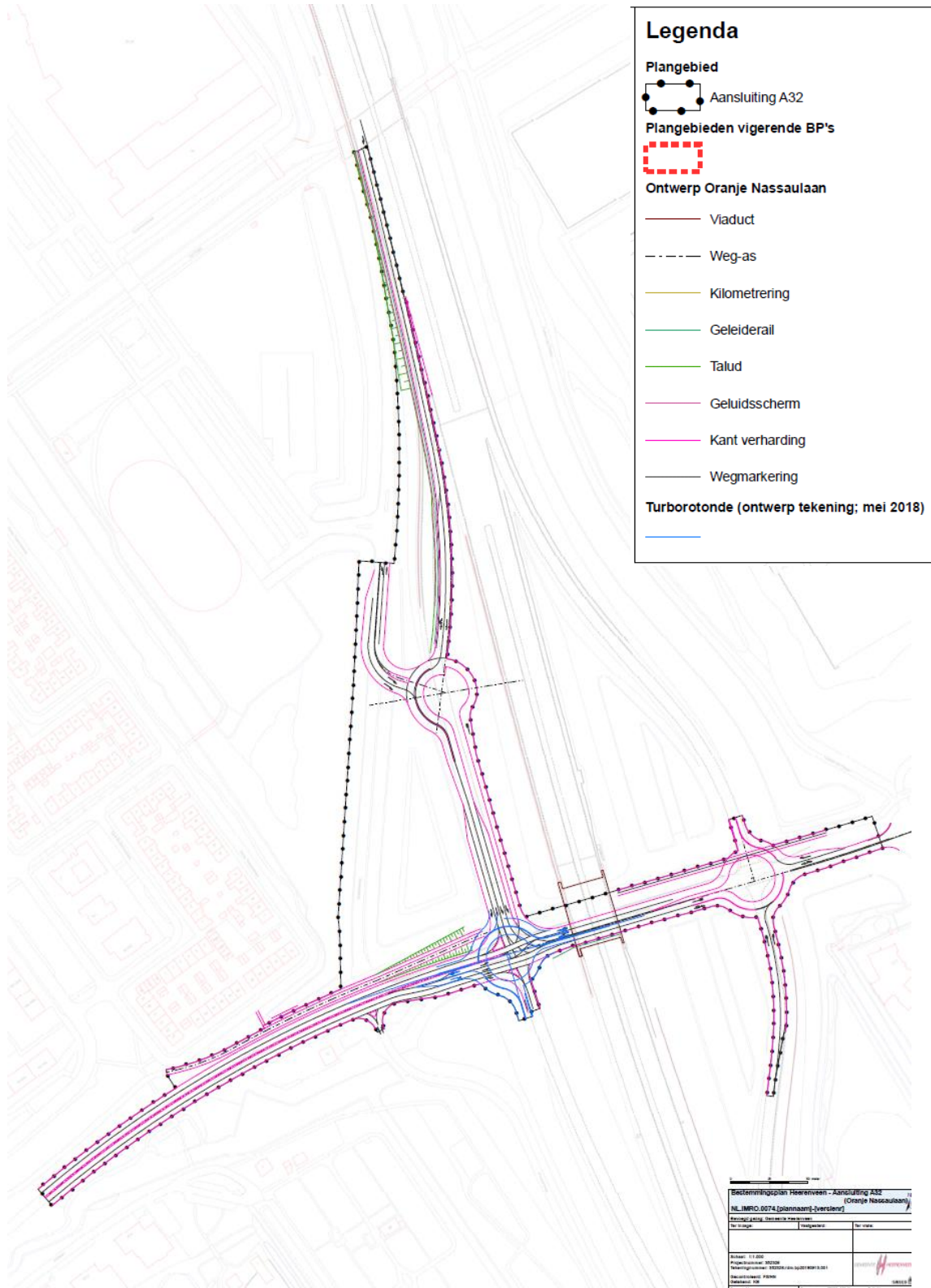

Foto's 1 t/m 3: Impressie van het plangebied. Boven: bestaande watergang langs de Stadionweg die behouden blijft. Midden: bestaande watergang langs de Alma Tademaweg die gedempt zal worden. Onder: de stadionweg, op de locatie waar nieuw water gerealiseerd zal worden, kijkend richting noorden.

Figuur 1: ligging van het plangebied.

Figuur 2: Overzicht van de geplande wegwerkzaamheden (Bron: gemeente Heerenveen).

Figuur 3: Overzicht van de werkzaamheden aan waterpartijen (Bron: gemeente Heerenveen).

1. Inleiding

De gemeente Heerenveen is voornemens om de aansluiting A32/Oranje Nassaulaan opnieuw in te richten. Onderzoek in de vorm van een ecologische quickscan is nodig om te bepalen hoe deze ingreep zich verhoudt tot de ecologische wet- en regelgeving. Dit betreft o.a. de Wet natuurbescherming en de regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland (in Fryslân de Ecologische Hoofdstructuur, EHS, genaamd). Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv heeft in 2016 ecologisch onderzoek uitgevoerd naar de toenmalige plannen (van Goethem 2016) en deze beoordeling in 2017 geactualiseerd aan de Wet natuurbescherming (Schut & van Goethem 2017).

De gemeente Heerenveen heeft Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek opdracht gegeven om een nieuwe ecologische quickscan uit te voeren van de plannen voor de aansluiting A32/Oranje Nassaulaan. In de eerdere beoordeling was ook de herinrichting van de afrit bij de K.R. Poststraat opgenomen. De plannen voor die planlocatie zijn niet veranderd. In een oplegnotitie heeft A&W in 2018 de ecologische beoordeling van de werkzaamheden aan de K.R. Poststraat geactualiseerd (Schut 2018). De afrit bij de K.R. Poststraat is geen onderdeel van de huidige beoordeling.

Het onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van relevante natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Er is daarbij onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Daarnaast is op 7 november 2018 een veldbezoek uitgevoerd.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

Het plangebied is gelegen aan de A32 ter hoogte van de Oranje Nassaulaan, binnen de bebouwde kom van Heerenveen. Gedeeltelijk betreft het de bestaande wegdelen, daarnaast zal een nieuwe rotonde worden aangelegd. Er zullen bijbehorende structuren, zoals geluidsschermen worden aangebracht (zie figuur 2). Aan de noordwestkant van de aansluiting A32/Oranje Nassaulaan zullen bovendien werkzaamheden worden uitgevoerd aan waterpartijen. De bestaande waterpartijen zullen deels worden gedempt en er zal worden gegraven om nieuw water aan te leggen (figuur 3).

Voor de uitvoering van de werkzaamheden zal mogelijk bomenkap en het verwijderen van houtige begroeiing nodig zijn en worden kruidenrijke vegetaties verwijderd.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Wet natuurbescherming (Natura 2000) of regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (NNN)/ Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan. Uit de kaartgegevens over wettelijk beschermde gebieden blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van de EHS van Fryslân, Natura 2000-gebieden of andere gebieden die zijn beschermd vanwege hun natuurwaarden. De dichtstbijzijnde gebieden, te weten 'Deelen' en 'Rottige Meenthe & Brandemeer', liggen op circa 5 km afstand.

Het is onwaarschijnlijk dat de beoogde werkzaamheden van invloed zijn op Natura 2000-gebieden in de omgeving en/of de daarbij behorende instandhoudingsdoelen (met uitzondering van stikstofemissie, zie hieronder). Zowel de werkzaamheden zelf als de ingebruikname van de wegen en de waterpartijen, zijn te beperkte activiteiten om op enige afstand van invloed te zijn op de habitattypen of soorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden.

'Rottige Meenthe & Brandemeer' is onder andere aangewezen voor de Meervleermuis. Het is in principe mogelijk dat er een relevante ecologische relatie bestaat tussen het plangebied en dit Natura 2000-gebied. De afstand van circa 5 km is voor de Meervleermuis te overbruggen. In principe is het mogelijk dat zich in de directe omgeving van het plangebied vliegroutes van de Meervleermuis bevinden, hoewel dit gezien lichtuitstraling van de A32 niet waarschijnlijk is. De geplande werkzaamheden zullen naar verwachting echter geen negatieve effecten op eventueel aanwezige vliegroutes hebben. In paragraaf 4.7 wordt hier verder op ingegaan.

De plannen veroorzaken geen conflict met de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming, mits grenswaarden voor stikstofuitstoot op nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet overschreden worden (Wet natuurbescherming, Natuurnetwerk Nederland/EHS en overige gebiedsbescherming). De Provincie Fryslân kan adviseren over de noodzaak tot het laten uitvoeren van een depositieberekening.

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland sinds 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Aan de Wet natuurbescherming zijn drie lijsten met soorten gekoppeld. Het gaat om artikel 3.1 waar soorten van de Vogelrichtlijn onder vallen, artikel 3.5 waar soorten van de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern en bijlage I bij het Verdrag van Bonn onder vallen en artikel 3.10 voor overige soorten. Soorten uit de eerste twee artikelen zijn daarmee Europees beschermd, terwijl soorten van artikel 3.10 nationaal beschermd zijn. Provincies hebben de mogelijkheid om voor soorten uit artikel 3.10 een vrijstelling te verlenen van enkele verbodsbepalingen. De Provincie Fryslân hanteert vanaf 1 januari 2017 een dergelijke lijst met (dier)soorten die een vrijstelling genieten bij o.a. ruimtelijke ontwikkeling.

Gezien de ligging van het plangebied binnen de bebouwde kom van Heerenveen, zijn er beperkte mogelijkheden voor soorten die beschermd zijn volgens de Wnb. Hieronder is beschreven welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen en wat de consequenties daarvan zijn voor de beoogde ingrepen.

4.1 Algemeen

Het plangebied is gedeeltelijk onderdeel van de A32 en gedeeltelijk direct langs deze weg gelegen. Onder dergelijke omstandigheden zijn er beperkte mogelijkheden voor natuurwaarden aanwezig.

Het is onwaarschijnlijk dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door de uitvoering van het beoogde project:

- Ongewervelde diersoorten

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig.
- Uitstralende effecten van de ingreep reiken niet dermate ver buiten de begrenzing van de locatie dat daardoor (mogelijk) leefgebied van deze soorten wordt beïnvloed.

De herinrichting van het plangebied veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen.

4.2 Planten

Aan de oostkant van de A32 zijn de bermen voedselarm en zijn mogelijkheden voor plantensoorten zoals bijvoorbeeld orchideeën. In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de Rietorchis (van Goethem 2016). Deze soort is niet beschermd onder de Wet natuurbescherming, maar valt wel onder de zorgplicht. Door uitvoering van de geplande werkzaamheden zal echter slechts een klein gedeelte van deze bermen worden aangetast. De kans dat hierdoor bloeiplaatsen van de Rietorchis worden aangetast is verwaarloosbaar klein.

4.3 Vissen

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de volgens artikel 3.10 Wnb beschermde Grote modderkruiper. Binnen het plangebied wordt de Grote modderkruiper echter niet verwacht, omdat de watergang van recente oorsprong is en de ligging geïsoleerd is van andere watergangen in de omgeving waarin de Grote modderkruiper kan voorkomen. Door uitvoering van de plannen zal daarom geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van Grote modderkruiper.

4.4 Reptielen

In de omgeving van het plangebied komen de Ringslang en de Levendbarende hagedis voor. Beide soorten zijn beschermd volgens artikel 3.10 van de Wnb. De ligging van de plangebieden binnen verstedelijkt gebied langs de A32 is niet gunstig voor het voorkomen van de Ringslang. De Levendbarende hagedis is in 2016 waargenomen op korte afstand van het plangebied in Oranjewoud. Op andere locaties in de omgeving van het plangebied langs de A32 is biotoop aanwezig dat mogelijk geschikt is voor de Levendbarende hagedis. Het plangebied is echter niet geschikt als leefgebied voor de Levendbarende hagedis. Er ontstaat daarom geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van reptielen.

4.5 Amfibieën

Amfibieën artikel 3.10 Wnb

Het is aannemelijk dat de waterpartijen in het plangebied worden gebruikt als voortplantingswater van enkele beschermde amfibieënsoorten volgens artikel 3.10 Wnb, zoals Bruine kikker of Gewone pad. Ook is niet uit te sluiten dat het plangebied fungeert als foerageergebied. Winterbiotoop kan aanwezig zijn op plaatsen waar bosschages staan. Door uitvoering van de plannen zullen oevers worden aangetast en zal oeverlengte verloren gaan. Daar komt een bredere watergang voor in de plaats, die mogelijk minder geschikt is voor amfibieënsoorten. Voor de bovenstaande soorten geldt dat Provinciale Staten van Fryslân een vrijstelling heeft verleend voor het overtreden van de

verbodsbepalingen bij artikel 3.10 Wnb bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Er ontstaat daardoor geen conflict met de Wet natuurbescherming.

Amfibieën artikel 3.5 Wnb

In de ruimere omgeving van het plangebied zijn eerder beschermde amfibieën volgens artikel 3.5 Wnb aangetroffen. Het gaat dan om Poelkikker, Heikikker en Rugstreeppad. Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van deze soorten. Geschikt leefgebied is in het plangebied uitsluitend aanwezig voor de Poelkikker. Van de Poelkikker zijn waarnemingen bekend uit het Oranjewoud (NDFF). In juni 2016 is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de Poelkikker op de toenmalige planlocatie van het AZC. In Schut & van Goethem (2017) is abusievelijk vermeld dat hierbij ook het plangebied van de aansluiting A32/Oranje Nassaulaan zou zijn meegenomen. Dit blijkt echter niet het geval te zijn. Daarnaast zou de maximale geldigheidsduur van het onderzoek van circa 3 jaar inmiddels bijna zijn verstreken. Daarom adviseren wij om in het voorjaar van 2019 onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van de Poelkikker op de planlocatie.

Volgens literatuurbronnen komt de Rugstreeppad voor in de omgeving van het plangebied (NDFF, van Delft *et al.* 2017). Voor de Rugstreeppad is momenteel geen geschikt leefgebied aanwezig in het plangebied. Tijdens werkzaamheden kan echter wel geschikt leefgebied ontstaan als braakliggend terrein aanwezig is met kale bodem en ondiepe poelen of plassen. Indien dergelijk terrein ontstaat gedurende de actieve periode van de Rugstreeppad kan de soort zich hier vestigen. Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient te worden voorkomen dat dit gebeurt. Dit kan door de werkzaamheden uit te voeren in de periode van winterrust van de Rugstreeppad, tussen half oktober en eind maart. Indien dit niet mogelijk is, wordt geadviseerd om de werkzaamheden uit te voeren onder ecologische begeleiding. Er kan worden voorkomen dat geschikt leefgebied voor de Rugstreeppad ontstaat door op het werkterrein geen ondiepe poelen of plassen te laten ontstaan. Dit kan door het werkterrein goed te egaliseren. Zo mogelijk mogen er ook geen gronddepots worden gerealiseerd. Daarnaast moet voorkomen worden dat op terrein waar reeds werkzaamheden zijn uitgevoerd de grond nogmaals geroerd wordt. Hiermee wordt voorkomen dat eventuele dieren die zich er hebben gevestigd worden gedood of verstoord en dat een overtreding van de Wet natuurbescherming ontstaat. Mochten deze maatregelen niet mogelijk zijn, dan kan worden overwogen om het werkgebied te omringen met een paddenscherm en daardoor ontoegankelijk te maken voor de Rugstreeppad.

Conclusie amfibieënsoorten

Door uitvoering van de plannen zal mogelijk een conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van de Poelkikker, indien deze soort voorkomt in watergangen die worden aangetast. Wij adviseren om in 2019 onderzoek uit te laten voeren naar de aanwezigheid van de Poelkikker in de omgeving van het plangebied. Ten aanzien van overige amfibieënsoorten zal door uitvoering van de plannen geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan.

4.6 Vogels

Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten vallen onder artikel 3.1 Wnb. Bij werkzaamheden moet volgens de Wet natuurbescherming rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. Aantasting van nesten is niet toegestaan.

Binnen het plangebied zijn op verschillende plekken mogelijkheden aanwezig voor broedvogels. Er kunnen vogelsoorten zoals bijvoorbeeld Merel en Koolmees tot broeden komen in de opgaande begroeiing binnen het plangebied. Daarnaast zijn langs de oevers van watergangen mogelijkheden voor nesten van vogelsoorten zoals bijvoorbeeld Meerkoet en Wilde eend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden aangetast. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld bouw materiaal goed af te dekken. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Wet natuurbescherming en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert bijvoorbeeld jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. In augustus 2009 is onder de Flora- en faunawet een indicatieve lijst opgesteld van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Deze lijst is per 1 januari 2017 onveranderd overgenomen bij de Wet natuurbescherming.

Tijdens het veldbezoek op 7 november 2018 werden geen nesten of restanten van nesten van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen binnen het plangebied en in de directe omgeving ervan. Daarbij komt dat het een gebied betreft dat reeds een hoge mate van menselijke verstoring kent door de ligging langs de A32. Voor eventueel in de omgeving aanwezige nesten geldt dat de extra verstoring veroorzaakt door de uitvoering van de werkzaamheden naar verwachting verwaarloosbaar klein zal zijn. Door uitvoering van de plannen zal daarom geen conflict met de Wnb ontstaan ten aanzien van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten.

Conclusie vogels

Door uitvoering van de plannen zal geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan, mits het verstoren van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen.

4.7 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij de meeste andere beschermde zoogdiersoorten. Om deze reden worden de vleermuizen in een aparte paragraaf besproken en worden de 'overige zoogdiersoorten' in §4.8 behandeld.

Volgens verspreidingsgegevens komen verschillende vleermuissoorten voor in de omgeving van het plangebied. Deze zijn: Baardvleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger en Gewone grootvleermuis (Melis 2012). Een deel van de bovengenoemde soorten kan in potentie gebruik maken van het plangebied. Voor vleermuizen zijn drie elementen van het leefgebied te onderscheiden die van belang zijn voor de functionaliteit ervan. Deze zijn: verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden.

Verblijfplaatsen

In zowel de zomerperiode als de baltsperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere

in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. Als onderdeel van de plannen wordt geen bebouwing gesloopt en worden geen bomen gekapt waarin mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Foerageergebied en vliegroutes

Het is mogelijk dat de waterpartijen binnen en langs het plangebied door vleermuizen gebruikt worden om te foerageren. Daarnaast foerageren vleermuizen boven vegetatie en langs opgaande begroeiing. Binnen het plangebied is echter slechts een klein deel met optimaal foerageergebied boven land aanwezig, omdat het grotendeels bestaat uit grasland. In de omgeving van het plangebied is bovendien voldoende alternatief foerageergebied aanwezig, zowel voor vleermuissoorten die foerageren boven land als vleermuissoorten die foerageren boven water.

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapselementen om zich te oriënteren. Het is in principe mogelijk dat in de omgeving van het plangebied vliegroutes van vleermuizen lopen. In de omgeving zijn watergangen aanwezig, die door Meervleermuis en Watervleermuis gebruikt kunnen worden als vliegroute tussen verblijfplaats en foerageergebied. Door de werkzaamheden zullen eventueel aanwezige vliegroutes niet worden aangetast, omdat de aanwezige structuur grotendeels intact blijft. De delen die gedempt worden zijn klein en hebben geen aansluiting op andere lijnvormige elementen in de omgeving. Het is bovendien onwaarschijnlijk dat vleermuizen een vliegroute hebben langs de A32 waar veel verlichting aanwezig is. Om te voorkomen dat eventueel aanwezige vliegroutes worden aangetast, zouden wij echter adviseren om lichtuitstraling op het water van werkzaamheden gedurende avond en nacht te voorkomen.

Conclusie vleermuizen

Door uitvoering van de plannen zal geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van vleermuizen, mits lichtuitstraling op watergangen gedurende avond en nacht wordt voorkomen.

4.8 Overige zoogdiersoorten

Zoogdiersoorten artikel 3.5 Wnb (exclusief vleermuizen)

Van de zoogdiersoorten beschermd volgens artikel 3.5 Wnb komt in de omgeving van het plangebied alleen de Otter voor.

In 2018 is een waarneming van de Otter gedaan langs de Willem de Zwijgerlaan, op circa 300 meter ten zuiden van het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden aanwezig voor rust- en verblijfplaatsen van de Otter, door het ontbreken van brede watergangen met een goed ontwikkelde oevervegetatie. Wel is het mogelijk dat er sporadisch zwerfende dieren gebruik maken van het plangebied. Deze Otters zullen echter de mogelijkheid hebben om bij de uitvoering van de plannen ander leefgebied in de omgeving op te zoeken. Door uitvoering van de plannen zal daarom geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van de Otter.

Zoogdiersoorten artikel 3.10 Wnb

Door de ligging van het plangebied aan de rand van de stad, nabij weilanden en kleine bosschages en houtwallen kan in potentie een groot aantal zoogdieren voorkomen. In potentie komt bijvoorbeeld een aantal algemene zoogdiersoorten beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming voor, zoals Mol, Konijn en Ree. Deze zijn niet vastgesteld tijdens het veldbezoek. Voor deze algemene zoogdiersoorten geldt bovendien een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Daarnaast komen in de omgeving van het plangebied een aantal zoogdiersoorten voor die zijn beschermd volgens artikel 3.10 Wnb, maar niet zijn vrijgesteld. Het betreft Boomarter, Damhert en Das. Van deze soorten zijn waarnemingen gedaan in het Oranjewoud. Door de ligging naast de N32 is binnen het plangebied voor deze soorten echter geen geschikt leefgebied aanwezig.

Conclusie overige zoogdiersoorten

Om bovenstaande redenen zal door uitvoering van de geplande werkzaamheden geen conflict met de Wnb ontstaan ten aanzien van overige zoogdiersoorten.

5. Conclusies

Op basis van de voorgaande hoofdstukken kunnen voor het plangebied de onderstaande conclusies ten aanzien van de ecologische wet- en regelgeving (Wet natuurbescherming, NNN en overige gebiedsbescherming) worden getrokken:

Gebiedsbescherming

Door de geplande werkzaamheden zal geen conflict ontstaan met de ecologische wet- en regelgeving omtrent gebiedsbescherming.

Soortbescherming

Door uitvoering van de plannen zal mogelijk een conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van de Poelkikker, indien deze soort voorkomt in watergangen die worden aangetast. Wij adviseren om in 2019 onderzoek uit te laten voeren naar de aanwezigheid van de Poelkikker in het plangebied. Ten aanzien van overige beschermde soorten zal door uitvoering van de plannen geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan, mits lichtuitstraling van de werkzaamheden op de watergangen en het verstoren van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen.

Literatuur

- Melis, J. 2012. Werkatlas zoogdieren provincie Fryslân. Provincie Fryslân, Leeuwarden.
- Schut, E. 2018. Oplegnotitie ecologische beoordeling aansluitingen op de A32 en watercompensatie te Heerenveen. A&W-notitie 3140_1. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Schut, E. & van Gothem, J. 2017. Ecologische beoordeling in verband met de aanpassing van twee aansluitingen op de A32 en watercompensatie te Heerenveen. A&W-rapport 2372. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Van Delft, J., Kranenbarg, J., de Bruin, A., Frigge, P. 2017. Waarnemingenoverzicht 2016. Bijlage RAVON 67, jaargang 19 (4).
- Van Gothem, J. 2016 Ecologische beoordeling in verband met de aanpassing van twee aansluitingen op de A32 en watercompensatie te Heerenveen. A&W-rapport 2215. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

Websites

NDFP